

mense bekoring, zooals alleen Rotterdam dat te zien kan geven.

De Jongh genoot zoo echt, wanneer hij van zijn „Dokwerken”, de eenvoudige Directieboot, het oog liet weiden over al die bedrijvigheid, die kleurenschittering. Dan was hij meer dan ooit trotsch op zijn stad en op het grootsche werk der haven-uitbreiding, waarin hij zulk een belangrijk aandeel heeft gehad. Naar zijn plannen waren zij alle aangelegd, die ruime bassins, hoofdzakelijk bestemd voor het transitoverkeer, voor overlading van massale goederen. Eerst de Rijnhaven, 30 H.A. in oppervlak, met welker opzet hij al vroeger de Rotterdamsche Handelsvereniging had gedwongen haar bezit tegen aannemelijken prijs aan de Gemeente over te dragen; — daarna de kleinere Katendrechtsche havens; — toen op eenmaal de 60 H.A. groote Maashaven, volgens het voor dien tijd zoo gedurfde plan, waarbij o.a. een geheel dorp met kerk en scholen verdwijnen moest en nieuwe stadskwartieren tot op verren afstand tot ontwikkeling zouden komen; — ten slotte de Waalhaven, het reuzenbassin van 310 H.A., waarvan hij het buitendijksche gedeelte nog tot uitvoering bracht. Tegelijk zorgde hij ook voor de noodige kaden en havens ten dienste van de tradervaart, de vaste lijners; aan den linker Maasoever de Wilhelminakade, ten behoeve van de Holland-Amerika Lijn en aanvankelijk ook voor den Rotterdamschen Lloyd bestemd; — aan den rechter-oever de Parkkade, de Parkhaven, de St. Jobshaven en de Schiehaven, terwijl hij bewesten Oud-Delfshaven reeds met enkele voorloopige lijnen een nieuw complex (IJsel-, Lek- en Keilehaven) traceerde. Voor den petroleumhandel werd de 2 K.M. lange rivieroever bewesten Oud-Charlois, waarvan Pakhuismeesteren reeds bij De Jongh's komst een gedeelte in gebruik gekregen hadden, ingericht.

Ook de vestiging van industrieën, die in het algemeen op goedkoop grond aan spoor en water zijn aangewezen, werd zoo veel mogelijk door De Jongh in de hand gewerkt; hij begreep, dat de ontwikkeling van de nijverheid van groot belang is voor den bloei van onze haven, niet alleen met het oog op den aanvoer van grondstoffen maar ook vooral omdat de zeescheepvaart behoefte heeft aan retourvrachten en Rotterdam in dit opzicht niet de voordeelen opleverde van het sterk concurrerende Antwerpen. De gemeente-terreinen op Feijenoord eigenden zich zeer goed voor het doel; door aanleg van de